

6. Utarbete upplägg för integrerad grannspråksundervisning i relevant åldersgrupp

Uppgiften går ut på att du utformar ett undervisningsupplägg om minst tre lektioner för den åldersgrupp som din utbildning är inriktad mot. Upplägget ska utveckla elevernas kunskaper i och om grannspråk, men samtidigt stötta andra mål inom förstaspråksämnet enligt ditt lands läroplan. Under utlandsvistelsen samlar du idéer och material med stöd av lärarstuderande och lärare vid mottagarinstitutionen. Uppgiften ska resultera i så konkret material att du skulle kunna genomföra upplägget under en praktikperiod eller som färdig lärare. Du ventilerar ditt undervisningsupplägg med lärarstuderande och lärare vid mottagarinstitutionen och din heminstitution, så att ditt arbete leder till ökade insikter i grannspråksdidaktik vid båda institutionerna. Arbetsinsatsen med denna uppgift motsvarar ca 3 ECTS.

Vad du får ut av uppgiften

Genom att diskutera grannspråksdidaktik i allmänhet och ditt eget tänkta upplägg för grannspråksundervisning med studerande i två olika länder får du

- fördjupade insikter om alternativa sätt att legitimera grannspråksundervisning
- insikt i vanliga förtjänster och behov i grannspråksundervisningen i ditt land och i mottagarlandet
- överblick över innehållet i ditt lands läroplan för förstaspråksämnet
- djupare förståelse för beröringspunkter mellan olika mål i läroplanen
- träning i att göra väl motiverade ämnesdidaktiska, och i synnerhet grannspråksdidaktiska, val samt skapa sammanhang i din undervisning
- träning i att utföra intervjuer
- erfarenhet av att organisera och leda seminarier
- ett kritiskt förhållningssätt till olika traditioner kring grannspråksundervisning, i fråga om både stoffurval och arbetssätt

Före besöket

Förbered arbetet genom att läsa minst en publikation om grannspråksundervisning som håller akademisk nivå; en lista med förslag finns sist i detta dokument. Läs också igenom gällande läroplan för förstaspråksämnet i den skolform du ska undervisa i och fundera över vilka beröringspunkter som finns mellan målen om grannspråk och övriga mål.

Förbered mot bakgrund av din läsning och dina reflektioner intervjufrågor till dina studiekamrater. Intervjua minst tre av dem, individuellt eller i grupp, om deras erfarenheter av och åsikter om

grannspråksundervisning. Ta anteckningar under samtalen. Teman som intervjun ska omfatta:

- Hur har grannspråksundervisningen under kamraternas skoltid och eventuellt under lärarutbildningen varit utformad?
- Vad har fungerat motiverande, och vad har minskat lusten att befatta sig med grannspråk?
- Vilka kunskaper har studiekamraterna fått med sig, och vad saknar de?

Under utlandsvistelsen ska du sedan samla ytterligare inspiration och material till undervisningsupplägget, utforma en första version och presentera upplägget för studerande vid mottagarinstitutionen.

- Inspiration och material kan du samla genom ett inledande seminarium och/eller genom intervjuer med studenter och lärare vid mottagarinstitutionen. För detta ändamål utformar du en uppsättning diskussionsfrågor som ska omfatta grannspråksdidaktikens varför, vad och hur; se vidare under rubriken Under besöket.
- I slutet av din utlandsvistelse presenterar du ditt utkast till undervisningsupplägg vid ett seminarium.

Du har ansvar att före besöket planera seminariet/seminarierna i samråd med mottagarinstitutionen. Ta reda på vilka teman lärarstuderande vid mottagarinstitutionen arbetar med vid tidpunkten för ditt besök och anpassa helst inriktningen på din uppgift till något av dessa teman. Diskutera ramarna för seminariet med ansvarig lärare vid mottagarinstitutionen och se till att de lärarstuderande som ska delta får tillräcklig information om tid, plats, innehåll och hur de eventuellt bör förbereda sig.

Under besöket

Samla inspiration

Vid besöket är det viktigt att du tidigt etablerar kontakt med lärarstuderande och lärare vid mottagarinstitutionen och påbörjar insamlingen av idéer och material till undervisningsupplägget. En möjlighet är att du i början av vistelsen arrangerar en timmes diskussionsseminarium om grannspråksdidaktik, där du beskriver ditt uppdrag och agerar ordförande för en diskussion kring de frågor du förberett före avresan. Målet är att få höra deltagarnas tankar om

- hur grannspråksstudier kan legitimeras och stötta olika mål inom förstaspråksundervisningen
- vilka kunskaper, förmågor och förhållningssätt som är särskilt viktiga för elever att utveckla
- vilket material och arbetssätt som kan passa för detta ändamål.

Du kan organisera seminariet så som du finner bäst med tanke på studentgruppens storlek och dina frågor. Diskussionen kan exempelvis ske i mindre grupper, och grupperna kan arbeta utifrån samma övergripande frågor eller olika mer detaljerade frågor. Avgörande är att du och/eller de olika grupperna dokumenterar slutsatserna från diskussionerna så att du kan använda dem i ditt fortsatta arbete.

Om det är schematekniskt svårt att få tid för både ett inledande och ett avslutande seminarium kan du i stället intervjua studerande och lärare vid mottagarinstitutionen, enskilt eller i mindre grupper. I detta fall dokumenterar du själv de intervjuades svar genom att föra anteckningar. Fler råd om hur du kan organisera intervjuer finner du i uppgift 3 i uppgiftskatalogen! [LÄNK TILL UPPGIFT 3]

Skapa utkast till undervisningsupplägg

Utifrån din inledande läsning, de behov som du kunnat identifiera bland dina studiekamrater och den inspirationen du fått genom seminariet/intervjuerna vid mottagarinstitutionen utformar du nu ett utkast till undervisningsplanering. Upplägget ska omfatta minst tre sammanhängande lektioner och vara anpassat för elever i den åldersgrupp som din utbildning är inriktad mot. Upplägget ska utveckla elevernas kunskaper i och om grannspråk, men samtidigt stötta andra mål inom förstaspråksämnet. Några exempel på hur material från grannländerna kan stötta kompetenser inom förstaspråksämnet:

- Undervisning om grannspråkens struktur kan inspirera till metaspråklig reflektion kring strukturen i skolans förstaspråk.
- Ett kontrastivt perspektiv på språkpolicy i olika nordiska länder kan utveckla elevens kritiska förhållningssätt till språklig variation och språkattityder i det egna landet.
- Muntliga, skriftliga eller multimodala faktatexter på grannspråk kan både träna hörförståelse respektive läsförståelse på grannspråk och ligga till grund för egen textproduktion på skolans förstaspråk.
- Skönlitterära texter på grannspråk kan ingå tillsammans med skönlitteratur på skolans förstaspråk i ett litteraturhistoriskt moment.
- Kulturell mångfald kan levandegöras genom skönlitteratur från olika delar av Norden.

Presentera och diskutera upplägget

I slutet av din utlandsvistelse organiserar du ett seminarium om ca en timme för studerande vid mottagarinstitutionen. Där presenterar du

- den övergripande lektionsplaneringen

- några konkreta exempel på genomgångar som du tänker hålla med eleverna samt
- några exempel på auditivt/skriftligt/multimodalt material som du planerar att eleverna ska få arbeta med.

I presentationen ska du kontinuerligt föra ett ämnesdidaktiskt resonemang där du motiverar dina val utifrån

- de grannspråksdidaktiska och förstaspråksdidaktiska målen med undervisningen
- de behov som du identifierat bland dina medstudenter före besöket och
- de insikter som de studenter vid mottagarinstitutionen bidragit med.

Efter presentationen bjuder du in åhörarna att diskutera förslaget och bidra med ytterligare råd inför den slutgiltiga inlämningen av uppgiften vid din heminstitution.

Efter besöket

Vid hemkomst färdigställer du undervisningsupplägget. Om möjligt håller du ett seminarium vid heminstitutionen i liknande form som det avslutande seminariet vid mottagarinstitutionen.

I den avslutande rapporteringen från utbytet ska du inkludera

- en övergripande planering av minst tre sammanhängande lektioner i löptext
- ett mer eller mindre multimodalt bildspel per lektion, utformat för eleverna, med lärargenomgång och instruktioner till uppgifter
- en referenslista över det material som eleverna ska arbeta med
- en redovisning av de didaktiska överväganden som ligger till grund för upplägget.

Målet är att materialet i sin helhet ska vara så genomarbetat att du kan genomföra upplägget under en praktikperiod eller som färdig lärare. Förhoppningsvis får du också verkligen möjlighet att tillämpa upplägget, vilket innebär att ambassadörutbytet blir till nytta inte enbart för din heminstitution och mottagarinstitutionen, utan även för faktiska skolelever!

Förslag till läsning inför besöket

Bacquin, M., & Zola Christensen, R. (2013). Dansk og svensk – fra nabosprog til fremmedsprog? i *Språk i Norden*.

Brink, E.T. (2021). "Undervisning i nabosprog" i Nielsen, B. & Lieberkind, J. (red.). *Danskundervisning 1.-6. Indblik og overblik*. Hans Reitzels Forlag.

Nordisk Netværk for Nabolandsprogsdidaktik

Brink, E.T. (2021). "Undervisning i nabolandsprog" i Nielsen, B. & Lieberkind, J. (red.) Danskundervisning 4.-9. Indblik og overblik. Hans Reitzels Forlag.

Hårstad, S. (2021). Nabolandspråk og nabolandspråkundervisning (2. utgave ed.). Cappelen Damm akademisk.

Madsen, L. (2006). Nabolandsprogsdidaktik (1. udg. ed.). Dansklærerforeningen.

Smedberg Bondesson, A. (2014). Ditt språk i min mun: grannspråkets glädje och gagn. Göteborg: Makadam.

Sofkova Hashemi, S., Stålar, H. (2015). Nordiska på schemat: Kommunikation och undervisning i gränsöverskridande språkmöten. Sprog i Norden, 2015: Den nordiske språkdeklaration.